

Nyhetsbrevet för aktuell vetenskap om samspelet mellan ekologi, ekonomi, teknik och samhälle

Redaktionellt

Lyssnade nyligen på en paneldebatt om framtidens miljöforskning på Stockholms universitet. Forskarna menade att naturvetenskapen inte räcker till; att det blir allt viktigare att förstå de sociala och ekonomiska sammanhangen om vi ska kunna lösa miljöproblemen. Det rädde dock skilda meningar om i vilken utsträckning enskilda forskare skulle vara tvärvetenskapligt skolade. Det är viktigt med djupet. En förankring i en vetenskaplig disciplin för att sen lyfta blicken är det rätta, menade flera.

Läser sen att miljöarbete är ute. Nu måste också företagen ha ett helhetstänkande där ekologiska, ekonomiska och sociala faktorer vägs samman. Det är hållbar utveckling som gäller! Det räcker inte längre att det står en pappersåtervinningsbehållare under skrivbordet eller att det bryggs ekologiskt kaffe i lunchrummet.

På toppmötet om hållbar utveckling i Johannesburg tidigare i år, som många betecknat som ett fiasko, togs också en del intressanta initiativ i den riktningen från företagshåll. Risker finns dock att småföretagen inte känner sig delaktiga i den nya sortens miljöarbete med fokus på hållbar utveckling, menar vissa.

Att de komplexa frågorna om hållbar utveckling kan verka avskräckande för små företag och enskilda forskare är inte särskilt konstigt. Men småföretagen måste vara med – i Sverige har 99 % av alla företag mindre än 50 anställda. Och miljö är en konkurrensfaktor även för små företag.

Inom forskningen kan tvärvetenskapligt skolade forskare bli en brygga mellan ämnesområdena och formulera helt nya frågeställningar. Det behövs fler forskare som kan litet om mycket, inte bara mycket om litet.

Vi räds inte heller. Nyhetsbrevet EcoSensus kommer även i fortsättningen att fokusera på hållbarhet, helhetstänkande och tvärvetenskap. Men i ärlighetens namn: också EcoSensus har

sin specialitet – de ekologiska aspekterna av hållbar utveckling. Trevlig läsning!

Fredrik Moberg
redaktör, Albaeco

Bistånd från den gröna sidan

Vårt biståndsorgan, Sida, har stärkt sitt miljöarbete genom ett nytt program för biologisk mångfald tillsammans med Centrum för Biologisk Mångfald.

sid 4

Rapport som borde finnas på svenska

World Resources 2002–2004 handlar om vilka som tar besluten om natur och miljö – och hur. Rapporten belyser den allra senaste forskningen. Någon borde översätta den.

sid 4

Många myter om tillväxt och miljö

Ekonomisk tillväxt och utveckling är inte samma sak. Det är innehållet i tillväxten som är det viktiga. Måste fattiga länder först ha tillväxt för att sen få råd att ta hand om sin miljö?

sid 3

Havsmiljökommission med ekosystemansats

En Havsmiljökommission har tillsatts av regeringen. Expertgruppens uppdrag är att lägga fram strategier och åtgärder för att bryta den pågående negativa utvecklingen i Sveriges kust- och havsområden.

På många områden är det illa ställt, särskilt i Östersjön. Torskbestånden minskar kraftigt, algbloomningar blir allt vanligare och de döda bottenarna breder ut sig.

Havsmiljökommissionen ska arbeta utifrån en så kallad ekosystemansats (se "ordet" på sidan 2) och ska främst fokusera på tre av de 15 nationella miljökvalitetsmålen: *Hav i balans*, *Levande kust och skärgård* och *Ingen övergödning*. Ekosystemansatsen är ett politiskt ramverk som förespråkar vikten av att säkerställa en uthållig produktion av varor och tjänster från ekosystemen – idag och i framtiden.

En havsmiljökommission är något som de flesta välkomnar. Miljöpartiet är trots det bitvis kritiskt. De anser att vi i många av frågorna redan har tillräcklig kunskap och att

Foto: Jakob Lundberg

Havsmiljökommissionen tar ett helhetsgrepp

det nu är fler konkreta åtgärder som behövs, i stil med det torskfiskestopp som ska träda i kraft nästa år. Må ser dock behovet av kommissionen för att stärka kompetensen inom havsmiljöfrågorna på lång sikt.

Havsmiljökommissionen ska samråda med olika aktörer i samhället och inhämta kunskap och erfarenheter från såväl myndigheter och forskare som enskilda organisationer. Kommissionens resultat kommer att presenteras i slutet av juni år 2003.

/Cecilia Holmlund

Seminarium 29 november:

Urgammal kunskap möter modern vetenskap

Ett seminarium om miljö och hållbar utveckling med Hövding Oren Lyons och Professor Carl Folke.

När? Fredag 29 nov, 2002, kl. 9–13

Var? Sustainable Leadership Café, Rörstrandsgatan 31, Stockholm.

Kostnad: 600 kr/pers (lunch ingår)

Anmälan: Senast 26/11 via e-post till info@albaeco.com

Arrangörer: Sustainable Leadership och Albaeco

Vill du veta mer? www.albaeco.com

Oren Lyons är hövdingen som får både företag och miljöorganisationer att lyssna. Han är konstnären och professorn som varit indianernas talesman i FN. Han talar poetiskt och engagerande om vårt ansvar för naturen och kommande generationer.

Carl Folke är professor i naturresurshushållning vid Stockholms universitet. Han är både ekolog och ekonom och har varit miljörådgivare åt regeringen. Carl smittar alla med sin entusiasm. Han brinner för tvärvetenskaplig forskning som ett medel för att rädda planeten.

Innehåll, EcoSensus, Nr 2, november 2002

Ordet: Ekosystemansats, s 2.

Morgondagens miljöforskning på tvären, s 2

Tre frågor om Envisions, konferensen om hållbar utveckling i Västerås, s 2.

Föreläsningen: Om det asiatiska stoftmolnet, s 3.

Miljömyten: "Tillväxt först, miljön sen", s 3.

Nytt program för biologisk mångfald, s 4.

World Resources: En rapportserie som borde översättas, s 4.

Boktipset: De ekologiska idéernas historia, s 4.

Morgondagens miljöforskning sker på tvären

Framtidens miljöforskning diskuterades i en paneldebatt under Miljöforskningsdagen på Stockholms universitet den 7 november. Det kom att handla mycket om tvärvetenskap och forskarnas kommunikation med samhället.

Redan i de inledande anförandena under paneldebatten, som avslutade Miljöforskningsdagen, var forskarna i panelen rörande eniga om behovet av tvärvetenskap för att lösa framtidens miljöproblem. Trots enigheten var tvärvetenskap det som diskuterades mest i den fortsatta debatten.

– Alla är överens om att den humanistiska och samhällsvetenskapliga miljöforskningen behövs, men få förstår vad den verkligen innebär, sa Adrienne Sörbom, sociologiska institutionen.

– Idag finns mycket bra och detaljrik [naturvetenskaplig] forskning och den skall förstås fortsätta. Men vi behöver dessutom sätta ner fötterna på marken och formulera frågor av samhällsrelevant slag, menade Bert Bolin, professor emeritus från meteorologiska institutionen.

Men bra och samhällsrelevant tvärvetenskap räcker inte.

– Det måste finnas ett djup inom disciplinerna för att vi som forskare skall vara trovärdiga. När vi fått kunskapen måste vi lyfta blicken, sa Åke Bergman, professor vid institutionen för miljökemi.

– Forskarsamhället vill ofta förenkla sina resultat för att kommunicera dem, snarare än att komplicera samhällsdebatten, sa Anders Björnsson, chefredaktör för Dagens Forskning och panelens moderator.

– Samtidigt är det viktigt att forskarna själva gör urvalet när de går ut med information, eftersom journalister lätt kan spela till resultaten och vinkla det för hårt, fortsatte han.

Det fanns något undanlidande i panelens diskussion om de

viktigaste frågorna för framtidens miljöforskning. Det är förstås lättare att diskutera metodrelaterade frågor som rör tvärvetenskap och kommunikation än att tydliggöra problembilden och formulera framtidens miljöfrågor. En del konkreta förslag på viktiga miljöforskningsfrågor kom dock fram (se faktaruta).

Vem bär då ansvaret för att formulera framtidens miljöforskning? Jonas Ebbesson, docent i juridik, menade att det är naturvetenskapen som skapar ramarna för samhällsvetenskaplig miljöforskning. Samtidigt talade Bert Bolin om behovet av att formulera samhällsrelevanta frågor till naturvetarna. Det verkar finnas en risk att ansvaret ramlar mellan stolarna.

Kanske kommer det att se annorlunda ut med en ny, tvärvetenskapligt skolad, generation forskare? Forskare som kan lite om mycket istället för mycket om lite, men som samarbetar med kollegor med detaljkunskaper för att få både djup och bredd.

/Line Gordon

Faktaruta – om framtidens miljöforskningsfrågor

Tydliggörande av samhällsvetenskapernas roll i miljöforskning. (Sörbom)

Riskhantering, inklusive vårt förhållande till osäkerhet och vår syn på kunskap och sanning. (Bergman)

Bredda kommunikationen med ingenjörer som har en stor innovationskapacitet vid problemsituationer. (Bergman)

Styrning och sökandet efter enighet på global nivå. Konflikt hantering. (Ebbesson)

En förändrad doktorandutbildning för att bättre möta morgondagens miljöproblem. (–Det snyter man inte ur näsan, svarade Bert Bolin när publiken kom med förslaget)

Ett historiskt perspektiv. Vi har mycket att lära av interaktioner mellan samhälle och natur i ett historiskt perspektiv. (Björnsson)

Ordet: Ekosystemansats

Ekosystemansatsen betonar ekosystemens betydelse för samhällsutvecklingen och strävar efter att bevara ekosystemens långsiktiga kapacitet att producera varor och tjänster till människan. En ekosystemansats innebär att man försöker finna en optimal balans mellan bevarande och nyttjande. Varje beslut rörande resursanvändning ska utvärderas utifrån hur ekosystemens funktion och produktivitet påverkas i längden.

I handlingsplanen från toppmötet om hållbar utveckling i Johannesburg i somras betonas ekosystemansatsen flera gånger. Ekosystemansatsen dök dock upp på internationell politisk toppnivå 1998, på en konferens för de länder som skrivit under Konventionen för biologisk mångfald. Då antogs de tolv så kallade Malawiprinciperna för ekosystemansatsen.

Istället för att fokusera endast på en dominerande vara eller tjänst, som fisk eller erosionsskydd, är syftet med en ekosystemansats att ge en helhetsbild. På så sätt kan man lättare se vilka kompromisser som måste göras mellan olika varor och tjänster som ekosystemen producerar, vilket möjliggör mera hållbara och långsiktigt effektiva beslut.

Ekosystemansatsen betonar också vikten av att decentralisera olika beslut till lämplig nivå så att lokala resursnyttjare blir delaktiga. De har ofta väldigt stor kunskap om de lokala ekosystemen och ett direkt egenintresse i att dessa fortsätter att vara produktiva i längden. Men de lokala intressena måste förstås vägas mot såväl regionala, nationella och ibland globala intressen.

Även hållbarheten i urbana miljöer bör bedömas utifrån en ekosystemansats eftersom också städer är beroende av varor och tjänster från ekosystem. Motsatt gäller också att människors behov måste tas hänsyn till även i skyddade områden som naturreservat och nationalparker.

Vill du veta mer?

Om ekosystemansatsen på Konventionen för Biologisk Mångfalds hemsida: www.biodiv.org/programmes/cross-cutting/ecosystem/

Tre frågor till Kjell Gustavsson

Projektsansvarig för Envisions, den stora konferensen om hållbar utveckling i Västerås 24–26 november.

1) Vad förväntar du dig av årets Envisions?

Årets Envisions har en stark betoning på att vara den officiella svenska uppföljningen av Johannesburgstoppmötet. Målet är att alla som kommer till Envisions ska få en god bild av de viktigaste besluten från Johannesburg och bli inspirerade att omsätta dessa i den svenska verkligheten.

2) Vad skiljer Envisions från andra miljökonferenser?

Envisions ska vara en mötesplats där alla som deltar är viktiga för det samlade resultatet. Det är alltså inte bara några få som föreläser för alla andra, utan ett arrangemang där vi betonar deltagaraktivitet.

Vi strävar också efter trivsamma mötesformer där kulturen har en given plats. I år kommer den svenske folkmusikern Ale Möller att stå för den kulturella inramningen tillsammans med sin världsmusikorkester. Vårt motto brukar vi sammanfatta i ”Spännande föreläsare, Aktiva deltagare och Festligt och roligt”.

3) Vilket är ditt starkaste minne från tidigare Envisions?

Två saker tänker jag på direkt: Det ena är mötet mellan statsminister Göran Persson och indianhövdingen Oren Lyons under Envisions 1999. Inför en fullsatt kongresshall talade Göran Persson om bygget av det ”gröna folkhemmet” och Oren Lyons om vårt ansvar för den ”sjunde generationen”. Det var ett starkt möte som inte gjorde någon oberörd.

Det andra är den goda stämningen som brukar känneteckna Envisions med alla aktiva människor som frikostigt delar med sig av sina kunskaper och erfarenheter.

Vill du veta mer?

www.envisions.nu

Det går att delta i den inledande jätteworkshopen, Café Johannesburg, via www.regeringen.se/envisions
Envisions final sänds direkt på www.regeringen.se/envisions

Tidigare under året kom larmrapporter i media om ett tjockt brunt föroreningsmoln över Asien. Förutom att molnet direkt påverkar människors hälsa absorberar det solljus vilket kan leda till minskade skördar, torka och översvämningar. Henning Rodhe föreläste om det bruna molnet på miljöforskningsdagen på Stockholms universitet.

Det asiatiska stoftmolnet är ett tjockt brunt moln av föroreningar över delar av södra och östra Asien som kan utlösa både torka och översvämningar, dämpa solljuset och minska skördarna. Det berättade Henning Rodhe, professor i kemisk meteorologi, under miljöforskningsdagen. Han är en av flera svenska forskare som nu försöker ta reda på mer om vilka miljöeffekter molnet har och kan få i framtiden.

Det bruna molnet av föroreningar är dock inget nytt, berättade Rodhe. Det har varit känt i flera år, men det verkar ha förvärrats på sista tiden. Anledningen till att det slogs upp så stort i media just i år var enligt Rodhe ett "sensationslystet"

pressmeddelande från FN-organet för miljö, UNEP. Det ledde i sin tur till en missvisande bild i media. UNEP-rapporten bakom pressmeddelandet ger en mer nyanserad bild av problematiken kring stoftmolnet och belyser den bakomliggande forskningen, berättade Rodhe efter sitt anförande.

Vintermonsunen kan påverkas

Föroreningsmolnet beror på utsläpp från skogsbränder, bilar, industrier, kraftverk och miljoner ineffektiva spisar där man eldar med ved, kodynga och andra biobränslen. Molnet, som består bland annat av svavel, markstoff, och organiska föreningar, kan leda till ökande antal dödsfall i sjukdomar i andningsvägarna. Förvånansvärt mycket, upp till 14% av molnet, består av sot. Det har en förmåga att stänga ute solljuset. Sammantaget kan detta påverka vintermonsunen och nederbörden så att det blir torka i nordvästra delarna av Asien och översvämningar i andra delar. Men exakt hur allvarligt det kan bli är långt ifrån säkert. Mer forskning behövs, menar Rodhe.

Meteorologiska institutionen vid Stockholms universitet har medverkat i projektet INDOEX (Indian Ocean Experiment), som kartlagt det bruna molnet med båtar, flygplan, satelliter och datormodeller. Fortsättningen av projektet kallas ABC-projektet (Asian Brown Cloud). Även här kommer ett antal svenska forskare att delta. ABC-projektet är än bara i sin linda, men några av frågorna som forskarna vill ha svar på är: Hur utbrett är stoftmolnet? Vad exakt består det av och vilka är källorna? Vilka effekter får det på människors hälsa, väder, klimat och jordbruket? Och, vad kan man göra för att motverka det?

Vill du veta mer?

INDOEX-projektets hemsida: www.indoex.ucsd.edu
ABC-prjektets hemsida: www.asianbrowncloud.ucsd.edu/
Ladda ned UNEPs rapport:
www.capap.unep.org/issues/air/impactstudy/index.cfm

Miljömyten:

"Tillväxt först så vi får råd med miljöhänsyn sen"

Tillväxt och utveckling är inte samma sak. Innehållet i tillväxten är avgörande. Många länders tillväxt sker på bekostnad av natur och miljö. Men det är naturligtvis inte heller så att all tillväxt är dålig för miljön.

"Vi måste först bli tillräckligt rika för att kunna unna oss lyxen att bry oss om miljön." Det skriver den danske statistikern Björn Lomborg i sin omtalade bok "The skeptical environmentalist".

Synen på ekonomisk tillväxt som en förutsättning för att lösa miljöproblemen är inte Lomborg ensam om. Den grundar sig till stor del på teorin om de så kallade kuznetskurvorna. Enligt den ökar utsläppen av miljöföroreningar först med ökade inkomster för att sen minska när inkomsterna kommit upp i en viss nivå, dvs. sambandet ser ut som ett upp och nedvänt "U". Riktigt fattiga länder är så att säga rena men måste först stå ut med mycket miljöförstöring för att utvecklas och sen ha råd med renare teknik. Kuznets teori stämmer för vissa punktutsläpp som luftföroreningar i städer. Och halten bakterier i dricksvatten minskar faktiskt oftast linjärt med ökade inkomster. Däremot ökar generellt koldioxidutsläppen och mängden avfall mer och mer ju rikare länderna blir.

Många rika länder som minskat sina utsläpp till luft och vatten har gjort det delvis genom att flytta smutsig industri till utvecklingsländer. Det går ju också att undvika att överutnyttja sina egna fiskbestånd eller att hugga ned sina egna skogar genom att importera från andra länder. Inte så konstigt då att det visar sig att många av de allra fattigaste länderna nu ökar sina BNP genom att tära på naturtillgångar och utarma ekosystem. BNP säger heller inte något om fördelningen av tillväxten. Och de allra fattigaste i ett land drabbas ofta hårdast av miljöförstöring.

Det är dessutom oftast mycket dyrare att städa upp i miljön eller att försöka restaurera förstörda ekosystem än att förebygga problemen. En del förändringar i naturen är dessutom praktiskt taget oåterkalleliga. En anledning till att många anser sig ha råd med miljöförstöring är att de allra flesta ekosystemtjänster inte har

något marknadsvärde, fastän vi inte kan leva utan dem. Dessutom är det svårt, dyrt, eller till och med omöjligt att ersätta de flesta ekosystemtjänster, som t ex luftrening eller pollinerings av våra grödor, med teknik.

Det är naturligtvis inte så att all tillväxt är dålig för miljön. Det kan ju vara rena miljöinvesteringar, som ekoturism eller ny miljövänlig energi, som ger ekonomisk utdelning. Tillväxt och utveckling är inte samma sak. Innehållet i tillväxten är avgörande.

Vill du veta mer?

Rapporten *Tillväxt och miljö* som Thomas Sterner, professor i miljöekonomi vid Göteborgs universitet, skrivit ger en bra överblick: www.sida.se/Sida/jsp/Crosslink.jsp?d=415&a=8560

Nytt internationellt program för biologisk mångfald

Sida har tillsammans med Centrum för Biologisk Mångfald i Uppsala startat ett internationellt program för biologisk mångfald.

Nu satsar vårt biståndsorgan, Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete, Sida, på ett nytt internationellt program för biologisk mångfald. Det blir förlagt vid Centrum för Biologisk Mångfald (CBM) på Sveriges Lantbruks Universitet (SLU) och Uppsala Universitet. Programmet kommer att heta Swedish International Biodiversity Programme.

Sida kanaliserar den största delen av Sveriges bistånd, som sammantaget uppgår till drygt 0,7 procent av den beräknade bruttonationalinkomsten i år. Redan idag går nära 60 procent av Sidas bistånd till projekt som har miljömässigt hållbar utveckling som mål eller delmål. Förra året var ungefär

250 miljoner av Sidas bidrag direkt kopplade till konventionen för biologisk mångfald.

Att få bukt med den pågående utarmningen av biologisk mångfald är en förutsättning för en hållbar utveckling. Biologisk mångfald är ingen marginell sak. Fattiga människor i Syd, speciellt de som bor på landsbygden, är ofta direkt beroende av naturresurserna i sin närmaste omgivning för sin överlevnad. De flesta av världens 1,3 miljarder extremt fattiga människor

lever också i länder som är ekonomiskt fattiga men har en rik biologisk mångfald.

– En utmaning i utvecklingssammanhang är att ta till vara möjligheterna för hållbara försörjningssystem som den existerande biologiska mångfalden erbjuder och som utgör en

potential för att förverkliga utvecklingsmålen avseende minskad fattigdom, säger Maria Schultz som ansvarar för programmet på Sida.

Frågor som rör bevarande och användande av biologisk mångfald är alltså intimt förknippade med en rad utvecklingsfrågor. Fattigdom, hälsa, livsmedelsförsörjning, jämlik fördelning och handel är några exempel. Sida har redan ett uttalat mål att ta hänsyn till biologisk mångfald i pågående biståndsprojekt och tar påverkan på biologisk mångfald i de miljökonsekvensbeskrivningar som krävs inför varje biståndsprojekt.

Det internationella programmet kommer att hjälpa till med rådgivning till och utbildning av Sidas personal. Programmet ska också arbeta med att länka samman forskares kunskap med internationella bidragsgivare och lokal kunskap i arbetet för en hållbar utveckling. Dessutom kommer programmet att ansvara för rådgivning via Sida till regeringskansliet.

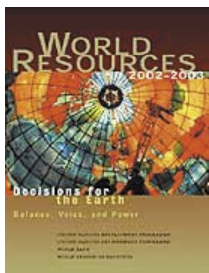
Vill du veta mer?

Allmänt om bistånd och Sidas roll: www.sida.se
Sidas arbete med biologisk mångfaldsfrågor: www.biodiv.org/doc/reports/fin-se-en.pdf

En rapportserie som borde finnas på svenska

Årets upplaga av "World Resources 2002–2004" handlar om hur det går till när beslut om natur och miljö tas. Den senaste forskningen beskrivs på ett sätt som gör att alla kan ta till sig den. Det är synd att den inte finns på svenska.

En serie miljörapporter som verkligen borde översättas till svenska är *World Resources*. Rapporterna publiceras av intresseorganisationen World Resources Institute (WRI) tillsammans med FN:s miljöprogram UNEP, FN:s utvecklingsprogram UNDP och Världsbanken. *World Resources 2002–2004: Decisions for the Earth: Balance, voice, and power* kommer ut i februari nästa år. Den här gången handlar rapporten om "environmental governance",

dvs. hur beslut om naturresurser och miljö tas och vilka som kan göra sina röster hörda i den processen. Syftet är att lyfta fram vad som behövs för hållbara miljöbeslut som sker på såväl människors som ekosystemens villkor. *World Resources* finns tillgänglig på nätet i februari nästa år. Men redan nu finns sammanfattningen att ladda ned från WRI:s hemsida.

Det här är otroligt välskrivna rapporter om otroligt angelägna ämnen. Dessutom lyckas WRI ständigt lyfta fram den allra senaste forskningen på ett sätt så att även icke-specialister kan ha stor behållning av de nya rönen. Och de lägger ut allt gratis på sin hemsida.

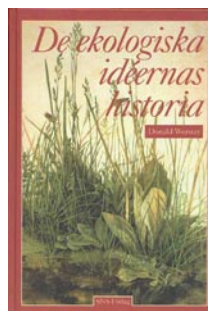
Tio stycken *World Resources* har det blivit totalt. 1996–97 handlade det om städernas hållbarhet, 1998–99 belystes kopplingarna mellan miljöförändringar och människors hälsa.

Den förra *World Resources* (2000–2001) "People and Ecosystems: The Fraying Web of Life" innehöll en massa tänkbart om tillståndet hos världens ekosystem. Rapporten handlade om ekosystemens förmåga att producera varor och tjänster till människan och visade på behovet av en ekosystemansats (se "ordet" på sidan 2).

Vill du veta mer?

www.wri.org
www.albaeco.com/htm/artiklar/webbart/nyrapport.htm

Boktipset: De ekologiska idéernas historia, Donald Worster

Även om man brukar säga att ekologin är en ung vetenskap så saknar den inte historia. Donald Worster tar oss med tillbaka till tiden för ekologins födelse. Vi får kika in i de första ekologernas tankevärld, som formades av den kultur de levde i. Vandra bredvid prästen Gilbert White i Selbourne genom det vackra engelska landskapet och fyllas av vördnad inför skapelsens mysterier, som naturromantikerna på 1700-talet gjorde. Religionen präglade vid denna tid samhället och natursynen.

Därefter berättar Worster om hur industrialismens mekaniska natursyn tar över efter romantiken. Det innebar att naturen ansågs vara en maskin att utnyttja som alla andra, och att naturens alla delar studerades separat. Nuförtiden studerar många ekologer helheten istället för delarna – arterna har blivit till ett ekosystem. Idag har vi idéer om ekosystem, resiliens och långsiktig hållbarhet.

Ekologin har många gånger varit lika mycket vetenskap som politik. Om det vittnar ekologer som Rachel Carson och Edward O. Wilson. Ekologin är kanske den av naturvetenskaperna som står närmast samhällsvetenskapen. Samhället påverkar naturen och naturen samhället och det är denna kontaktyta som allt fler ekologer studerar.

Den här miljöhistoriska boken fyller ett tomrum eftersom den berättar en historia som många avfärdar som för kort. Ekologins historia har dock betydelse eftersom dessa idéer idag blir en allt viktigare del av vår vardag.

De ekologiska idéernas historia tar ett brett grepp och gör inte anspråk på att hålla vattentäta skott mellan vetenskapen och ideologin. Det handlar om utvecklingen av idéer och förhållningssätt till ett existentiellt problem – vårt förhållande till naturen. Den enda lite trista begränsningen som urvattnar denna spännande historia är fokuseringen på Nordamerika. Ekologins historia har varit en vandring mellan ytterligheter. Vad kommer framtida generationer att tänka om dagens idéer?

/Sara Borgström

Källa:

De ekologiska idéernas historia. 1996. SNS förlag.

EcoSensus är ett nyhetsbrev om aktuell vetenskap om samspelet mellan ekologi, ekonomi, teknik och samhälle. Det kommer ut 6 gånger per år. **EcoSensus** ges ut av den oberoende ideella föreningen Albaeco. **Adress:** Västra Trädgårdsgatan 15, Box 161 83, 103 24 Stockholm. **Redaktörer:** Fredrik Moberg, fredrik@albaeco.com och Louise Härd af Segerstad, louise@albaeco.com. **Redaktion:** Peder Langenskiöld, Cecilia Holmlund, Line Gordon, Sara Borgström. **Prenumeration och adressändringar:** tel: 08-611 32 10, e-post: ecosensus@albaeco.com **Hemsida:** www.albaeco.com/ecosensus/